

บูรณาการ

๑. ความหมายของคำว่า "บูรณาการ" (Integration)

โดยทั่วๆ ไป ชีวิตมนุษย์ย่อมประสบกับปัญหาต่างๆ ถ้าไม่อาจแก้ปัญหาเหล่านั้นให้ลุล่วงไปได้แล้ว ก็คงจะต้องทรมาน หรือเป็นทุกข์อยู่เรื่อยไป

ปัญหาของมนุษย์ ซึ่งมีอยู่มากมายนั้น อาจจะแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท ได้ดังต่อไปนี้

๑. ปัญหาเฉพาะบุคคล เช่น บางคนไม่มีอาหารกินเพียงพอ อดๆ อยากๆ ; ไม่มีเครื่องนุ่งห่มเพียงพอ ต่อสภาวะกับความหนาวเย็นจนเป็นภัยต่อสุขภาพ; ไม่มีบ้านช่องอาศัย; ไม่มียารักษาโรคในเวลาเจ็บป่วย; ฯลฯ.

๒. ปัญหาของส่วนรวม เช่นปัญหาของสังคมอันสืบเนื่องมาจาก การไม่มีอาชีพ ความยากจน โรคภัยไข้เจ็บ ขาดการศึกษา ยาเสพติด การขาดความรู้เรื่องคุณธรรม ศีลธรรม และขาดความยุติธรรมในสังคม

การแบ่งประเภทของปัญหาของมนุษย์นั้น นอกจากแบ่งเป็นสองประเภทนี้แล้ว ก็อาจจะแบ่งโดยวิธีอื่นได้อีก แต่จะไม่บอกกล่าว ณ ที่นี้

ถ้ามนุษย์สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ในการดำรงชีวิตของคนลุล่วงไปพอสมควร หรือลุล่วงไปเป็นส่วนมาก เช่น ในเรื่องปัจจัยสี่ เรื่องการมีอาชีพ เรื่องการมีคุณธรรม และศีลธรรมประการใด เป็นต้น แล้วก็นับว่าเป็นชีวิตที่มีความสุขระดับหนึ่งแล้ว ชีวิตของบุคคลผู้นั้น ก็อาจจะดำรงไปได้ หรืออาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า มีชีวิตที่มีสมดุล (equilibrium) พอสมควร มีความสุขพอสมควร หรือมีความสมบูรณ์พอสมควร

ในทางตรงกันข้าม ถ้ามนุษย์ยังไม่สามารถแก้ปัญหาพื้นฐานในชีวิตของคนให้ตกไปได้ เช่นยังลำบากในเรื่องที่อยู่ อาหารการกิน มีโรคภัยไข้เจ็บ ไม่มีงานทำ ซ้ำยังคิดยาเสพติดอีกด้วย ชีวิตของบุคคลผู้นั้นก็ย่อมเต็มไปด้วยความกังวล ความทรมาน และความทุกข์

ระทมใจ เรียกได้ว่าเป็นชีวิตที่ไม่มีสมดุล ไม่มีความสมบูรณ์ เป็นทุกข์มาก

ชีวิตของบุคคลที่แก้ปัญหาของชีวิตได้เป็นส่วนมาก ไม่มีความทุกข์มากมายนัก หรือที่เรียกว่ามีชีวิตที่มีความสมดุล . หรือมีความสมดุลพอสมควรนั้น เปรียบได้กับเส้นตรง ในรูปข้างล่างนี้

ชีวิตที่มีสมดุล (equilibrium)

ในกรณีเช่นนี้ บุคคลผู้นั้นจะต้องพยายามรักษาสภาพของชีวิตดังกล่าวไว้ไว้ให้ดี หรือปรับปรุงให้มีความสมดุลอยู่เสมอ จึงจะประสบกับชีวิตที่ติดลอดไป

ส่วนชีวิตของบุคคลที่แก้ปัญหาในชีวิตไม่ได้ มีแต่ความขาดแคลน มีแต่ความเจ็บใจ และความทุกข์ หรือที่เรียกว่า ชีวิตไม่มีความสมดุลนั้น เปรียบได้กับเส้นตรงที่ตกลงมาเป็นมุม ภายในมุมก็คือปัญหาต่างๆ ความขาดแคลน ความทุกข์ด้วยประการที่ต่าง ดังรูปข้างล่างนี้

ชีวิตที่ไม่มีสมดุล เส้นตรงตกลงมาเป็นมุม

ปัญหาต่างๆ เช่น ความเจ็บปวด, กังวล, เคร่าใจ, ยากจน ฯลฯ

ในกรณีเช่นนี้ บุคคลผู้นั้นจะต้องพยายามอย่างยิ่งที่จะแก้ปัญหาของคนตามแนวทางของคุณธรรม และศีลธรรมให้ลุล่วงไปให้หมด หรือเกือบหมด เพื่อจะได้อยกเส้นตรงที่ตกลงมานั้นให้กลับขึ้นเป็นความเดิม กล่าวคือต้องพยายามให้เกิดความสมดุลให้จงได้ ไม่มากก็น้อย เพื่อสภาพของชีวิตจะได้ดีขึ้น

เมื่อเป็นดังนี้ การมีสมดุล หรือมีความสมบูรณ์จึงเป็นสิ่งจำเป็น และพึงประสงค์ยิ่งในชีวิตของมนุษย์ทุกคน

คำว่า สมดุล (equilibrium) นี้ใช้กันมาก ในวิชาวิทยาศาสตร์ แต่ในวิชาการศึกษา (หรือศึกษาศาสตร์ หรือคุศศาสตร์) ใช้คำว่า บูรณาการ (integration) ในวิชาปรัชญาถึงห้าทั้งสองคำนี้มีความหมายทำนองเดียวกัน

ตอนที่บัญญัติศัพท์คำว่า "integration" กันนั้น ได้คิดว่า คำนี้หมายถึงความสมบูรณ์ (คือความปราศจากปัญหาที่ร้ายแรงจนแก้ไขไม่ได้, ความปราศจากภัย, ความปราศจากกังวล, ฯลฯ) ดังนั้นจากคำว่าสมบูรณ์ที่ใช้กันอยู่แล้วนั้น ก็ได้ดัดเอาคำว่า บูรณ ออกมา แล้วบัญญัติคำใหม่ว่า บูรณาการ

สภาพที่ปราศจากปัญหา ปราศจากภัย ปราศจากความผิดพลาด เหล่านี้ ถ้าเพื่ออยู่ในระดับสูงสุด คือถึงขั้นที่ปราศจากความโลภ ความโกรธ ความหลง โดยเด็ดขาด กล่าวคือปราศจากกิเลสและความทุกข์แล้ว ก็คือสภาพที่เรียกว่า นิพพาน นั่นเอง

แต่ในระดับต่ำๆ ในฐานะที่เป็นมนุษย์ธรรมดาๆ สภาพที่เรียกว่า บูรณาการ ก็เป็นสิ่งที่พึงประสงค์อย่างยิ่งแล้ว

๒. ความพยายามของครูในการที่จะให้นักเรียนได้มีบูรณาการ

ตามที่กล่าวแล้วว่า บูรณาการ คือสภาพที่ปราศจากความกังวล ความผิดพลาด การถูกข่มเหง ความเกรงกลัว ฯลฯ หรือพูดอีกอย่างหนึ่งก็คือปราศจากปัญหาอันร้ายแรงนั้น. เป็นสิ่งที่มนุษย์ปรารถนาอย่างยิ่ง ในทำนองเดียวกัน ครูก็ต้องการให้นักเรียนของตนได้มีบูรณาการด้วยในระดับของนักเรียน

นักเรียนมักจะมีปัญหาเรื่องการเล่าเรียน คือเรียนไม่เข้าใจ ไม่รู้เรื่อง เสนอไม่สนใจในการเรียน บางครั้งก็ไม่มีหนังสือเรียน ไม่มีเสื้อผ้าแต่งตัวไปโรงเรียน ไม่มีเงินจะซื้ออาหารกลางวันรับประทานที่โรงเรียน เกิดความท้อใจ บางครั้งก็ไม่อยากไปโรงเรียน เพราะถูกเพื่อนรังแกข่มเหง มีความทุกข์ระทม บางทีก็ขาดความมั่นใจเพราะไม่เคยมีโอกาส หรือไม่เคยรับการสนับสนุนให้กระทำอะไรให้สำเร็จสักอย่างเดียว จึงทำให้รู้สึกท้อใจและเกรงกลัวอยู่เรื่อย ๆ ฯลฯ ซึ่งล้วนแล้วแต่

เป็นปัญหาสำคัญสำหรับชีวิตของเด็กทั้งสิ้น กล่าวคือ เป็นเรื่องที่ทำให้นักเรียนไม่มีบูรณาการทั้งสิ้น

ครูที่ได้เข้าเรียนวิชาการศึกษามาเป็นอย่างดี ย่อมจะสำนึกในปัญหาต่างๆ ของนักเรียนอยู่เสมอและย่อมจะต้องช่วยแก้ปัญหาเหล่านั้นให้แก่นักเรียนให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

ด้วยเหตุนี้ ก่อนอื่นใด นักเรียนแต่ละคนจำจะต้องมีครูประจำตัวหรือครูที่ปรึกษา ครูที่ปรึกษาย่อมเป็นที่พึ่งของนักเรียนได้เสมอ เมื่อนักเรียนถูกข่มเหงเป็นประจำ เรียนไม่รู้เรื่องเป็นประจำ ฯลฯ ก็จะต้องไปเล่าความทุกข์และปรึกษาหารือกับครูที่ปรึกษาของตนได้เสมอ เพื่อจะได้ช่วยแก้ปัญหาเหล่านั้น การที่มีครูที่ปรึกษาอยู่นี้ ย่อมจะก่อให้เกิดความอบอุ่นใจหรือบูรณาการแก่นักเรียนเป็นอย่างยิ่ง ครูประจำตัวหรือ advisor นี้ อาจจะคอยดูแลช่วยเหลือนักเรียนหลาย ๆ คนก็ได้ แต่ไม่ควรจะมากนัก เพราะจะทำให้ดูแลไม่ทั่วถึง

นอกจากนี้แล้ว โรงเรียนอาจจะจัดโครงการต่างๆ ขึ้นเพื่อส่งเสริมหรือช่วยเหลือในการแก้ปัญหาให้แก่ นักเรียนโดยส่วนรวมอีก เช่น

- โครงการแนะแนว
- โครงการสอนเพิ่มเติมเพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจดีขึ้น (โดยไม่เก็บเงิน)
- โครงการอาหารกลางวันโดยราคาถูกหรือไม่คิดมูลค่า *
- โครงการแจกเสื้อผ้าแก่นักเรียนที่ขัดสน
- โครงการให้มีรถรับ-ส่งนักเรียน
- โครงการจัดตั้งชุมนุมต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนได้รู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม
- ฯลฯ

การที่มีครูที่ปรึกษา และมีโครงการต่างๆ ขึ้นนั้น ก็เพื่อส่งเสริมให้เกิดบูรณาการนั่นเอง อนึ่งที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนโดยตรง ปรากฏว่าครูได้พยายามอย่างยิ่งโดยตลอดมา ที่จะช่วยให้นักเรียนได้เกิดความเข้าใจง่ายขึ้น ทั้งนี้โดยที่ได้พยายามทำการปรับปรุงหลักสูตรประการหนึ่ง และทำการปรับปรุงวิธีสอนอีกประการหนึ่ง ทั้งสองประการนี้ จะได้กล่าวในเรื่องบูรณาการและกาปรับปรุงหลักสูตร และเรื่องบูรณาการและกาปรับปรุงวิธีสอนในสาขานุกรณฉบับเดียวกันนี้